

نگارش: (1) S. Endrödi و R. Petrovitz

ترجمه و خلاصه از: هوشنگ برومند

گونه‌ها و زیر گونه‌های جنس *ORYCTES* ILLIGER در ایران

انتشار و پراکندگی فرمهای ایرانی جنس *Oryctes* تا کنون تا حد زیادی شناخته شده است. از نمونه‌های کامل و فراوانی که در نهایت صمیمیت از طرف مؤسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی تهران در اختیار ما گذاشته شد بسیار متشکریم و با کمک نمونه‌های موزه علوم طبیعی وین (des Naturhistorischen Museum Wien) و موزه علوم طبیعی پراگ (des Narodni Muzeum V Praze) و کلکسیون (C. Holzschuh Wien, R. Petrovitz Göllersdorf, S. Endrödi (Budapest) توانستیم اطلاعات جامعی در این باره بدست آوریم در ضمن مشخصات خیلی بارز یک فرم جدید از *Oryctes nasicornis* L. که در اطراف شیراز بدست آمده نیز در اینجا ذکر شده است. قسمت طبقه‌بندی توسط S. Endrödi و قسمت فونستیک توسط R. Petrovitz و اسامی محلها از روی نقشه وزارت راه ایران نوشته شده است.

Oryctes Illiger (شرح منابع شناسائی و هم‌نامی این جنس باصل مقاله رجوع شود) - اندازه متوسط (در نواحی گرمسیری خیلی بزرگ)، Clypeus پهن، کم و بیش دارای لبه سه‌گوش عمیق و یا بطور باریک پیش رفته، آرواره لب بالا پهن، لبه خارجی آن بدون دندان - سر در نرها دارای یک شاخ و در ماده‌ها یک برآمدگی است - شاخکها ۱۰ مفصلی - پیش‌گرده (Pronotum) در نرها دارای سطح شیب‌دار بزرگ و در ماده‌ها کوچکتر است، کوهان پشتی که در پشت این سطح شیب‌دار قرار دارد در نرها بزرگتر و در ماده‌ها کوچکتر است، نزدیک کوهان پشتی غالباً قسمت چین‌خورده‌ای (Areola appositae) وجود دارد - بالپوشها کم و بیش منقوط و ندرتاً صاف و یا تقریباً صاف هستند - خارپیش‌سینه (Prosternalzapfen) بلند - تولید صدا (Stridulationsvermögen) در قسمت Propygidium وجود دارد - ساق پای پیشین دارای

سه و ندرتاً ۴ دندان خارجی، پنجه پای پیشین در نرها ضخیم نیست، ساق پای میانی و پسین در انتها دارای ۲ تا ۳ دندانند.

تیپ این جنس. *Scarabaeus nasicornis* Linné میباشد.

از ۳ گونه این جنس ۷ گونه آن در منطقه Palaearctic پیداشده که ۵ گونه آن در ایران و گونه *O. boas* Fabr. در یمن و گونه *O. rhinoceros* L. در کره انتشار دارد و گونه *O. ata* Sem. et Medv. فقط در منطقه شمال شرقی ترکمنستان یافت میشود.

کلید تشخیص گونه‌های *Oryctes* Illiger

۱ (۴) - *Clypeus* باریک و جلو آمده که فقط لبه پیشین آن کمی حاشیه دار و یابریده است - گودال پیش‌گرده در نرها بزرگ و درماده‌ها بیضی شکل و عرضی - کوهان پستی در نرها پهن و بلند با لبه جلوئی صاف و یادارای سه دندان.

۲ (۳) - ران و ساق پای پسین (شکل ۷) معمولی، انتهای ساق پای پسین دارای ۲ دندان ولی دندان خارجی آن از ۲ دندان کوچک تشکیل شده (شکل ۱۱) - *Clypeus* باریک و جلو آمده، طرفین آن موازی، کمی مخروطی یا باریک شده، انتهای آن خیلی کم لبه دار و یابریده شده - لبه جلوئی کوهان پستی پهن و سه دندانهای - طول حشره ۲ تا ۴ میلی‌متر. (*Subg. Oryctes s. str.*)
انتشار: از جزایر قناری تا سبیری و از جنوب شرقی پاکستان تا شمال آن.

nasicornis L.

۳ (۲) - ران پای پسین بشدت کلفت (شکل ۸) ساق پای پسین کوتاه بطرف انتها بشدت و تقریباً سه گوش مانند عریض شده، نوک آن صاف با ۲ دندان خیلی کوچک - *Clypeus* جلو آمده و طویل که بشدت باریک میگردد، انتهای آن بشکل چنگال عمیقاً بریده شده (شکل ۲) - لبه جلوئی کوهان پستی بطور مستقیم بریده شده - طول حشره ۳ تا ۳۵ میلی‌متر. (*Subg. Eremoryctes* Sem. et Medv.)
مناطق انتشار: ماوراء قفقاز - در ایران تنها محلی که تا کنون شناخته شده لطف آباد (شمال خراسان) است
ata Sem. et Medv.

۴ (۱) - *Clypeus* خیلی پهن، عمیقاً بریده شده و فقط در *O. richteri* Petr. این بریدگی نسبتاً عمیق است.

۵ (۶) - انتهای ساق پای پسین دارای ۲ دندان (*Subg. Rykanes* Minck) - بالپوشها بطور شدید و متراکم منقوط - طول حشره ۳ تا ۳۵ میلی‌متر.

گونه شرقی است که از مشرق تا استرالیا (Fiji) و از شمال تا کره انتشار دارد.

rhinoceros L.

۶ (۵) - انتهای ساق پای پسین دارای سه دندان (شکل ۱۲) - (*Subg. Rykanoryctes* Minck)

۷ (۸) - لبه خارجی *Clypeus* مثلی نسبتاً عمیق و حاشیه دار و کناره‌های آن تقریباً موازی، گوشه‌ها تقریباً قائمه، فاصله دو نوک آن از یکدیگر تقریباً باندازه فاصله حاشیه جانبی سر از قاعده *Clypeus* تا کیل چشمی (شکل ۳) - گودال پیش‌گرده در نرها مدور، لبه جلوئی کوهان پستی در وسط دارای

یک دندانۀ شکافدار است - بالپوشها تا اندازه زیادی منقوط - رویه زیر ساق پای پیشین بدون دندانۀ حشرات ماده شناخته نشدهاند . اندازه حشره نر ۳ میلیمتر .
محل انتشار : ایران .

richteri Petr

۸ (۷) - Clypeus تا قاعدۀ شاخ سر عمیقاً بریده شده، کناره‌های آن موازی نیستند و بشکل دودندانۀ دور از هم بنظر می‌رسند .

۹ (۱۰) - گودال پیش‌گرده در نرها عمیق و کشیده و در ماده‌ها بشکل نیم‌دایره خیلی کوچکی است که در هر دو جنس بطور متراکم از موهای زرد پوشیده شده - طول حشره ۲۸ تا ۴ میلیمتر .
گونه منطقۀ اتیوپی است که تعداد زیادی از یمن و عربستان جنوبی نیز جمع‌آوری گردیده .

boas Fabr

۱۰ (۹) - گودال پیش‌گرده در هر دو جنس مدور و حداکثر در پشت لبه پیشین آن موهای کمی وجود دارد - کوهان پشتی کم رشد کرده و در قسمت جلوئی آن در نرها ۲ دندانۀ و در ماده‌ها یک دندانۀ وجود دارد (شکل ۵ و ۶) .

۱۱ (۱۲) - ساق پای پیشین در رویه‌زیرداری یک دندانۀ متمایل به پائین است (شکل ۱۰) - بدن کشیده، استوانه‌ای، غالباً برنگ سیاه . طول حشره ۲ تا ۴ میلیمتر .
انتشار : ایران - عراق - عربستان .

elegans Prell

۱۲ (۱۱) - ساق پای پیشین در رویه زیر بدون دندانۀ - بدن کوتاhter و پهن‌تر و معمولاً برنگ قرمز قهوه‌ای، طول حشره ۲۷ تا ۳۸ میلیمتر .

انتشار : از Nubia (جنوب مصر) - جنوب عربستان - فلسطین - ایران تا سند (هند) .

agamemnon Burm

Oryctes nasicornis L . (شرح منابع شناسائی و هم‌نامی‌گونه‌باصل مقاله رجوع شود) . حشره برنگ قرمز بلوطی - Clypeus باریک، در انتها کم و بیش لبه‌دار سر در افراد نر کشیده و شاخی‌شکل - پیش‌گرده شدیداً گود شده، کوهان پشتی بلند و لبه پهن جلوئی آن سه دندانۀ ای - Areola apposita خیلی واضح - بالپوشها صاف و یا دارای نقاط ظریف ساق پای پیشین دارای سه دندانۀ خارجی و در رویه زیری بدون دندانۀ (شکل ۹) - ران پای پسین معمولی و شدیداً کلفت نشده ساق پای پسین در انتها دارای ۲ دندانۀ پهن است که دندانۀ خارجی آن از ۲ دندانۀ کوچک‌تر تشکیل شده در افراد ماده سر دارای یک برآمدگی نوک‌تیز و پیش‌گرده دارای یک گودال بیضی‌عرضی و سطحی بالبه‌های براق و صاف است - طول حشره ۲۳ تا ۴ میلیمتر .

این گونه که دارای دامنه انتشار وسیعی است تمایل شدیدی بایجاد فرمهای گوناگون دارد که تحت تأثیر عوامل محیط زندگی، تغییرات مورفولوژیکی بارزی در جمعیت آنها بوجود می‌آید. این تغییرات بیشتر در افراد نر بالغ ارزش دارد. در ایران تا کنون دو فرم جغرافیائی پیدا شده و ما برای این فرم یا زیرگونه

و فرمهای نزدیک بان کلید تشخیص زیر را تهیه کرده ایم که در عین حال میتواند برای مناطق شناخته نشده نیز مورد استفاده قرار گیرد .

کلید تشخیص فرمهای گونه *Oryctes nasicornis* L.

۱) (۶) - Clypeus بطرف جلو پهن و عریض نشده و بطرف انتها کم و بیش مخروطی شکل فشرده شده است .
 ۲) (۳) - Clypeus کوتاه ، بطور واضح بطرف جلو باریک و فشرده شده - Epistom کمی بطرف خارج لبه دار - گوشه گونه های صورت نسبتاً قوی - گودال پیش گرده دارای نقطه های ظریف و پراکنده ، در نمونه های کوچک نقطه های مزبور درشت ترند - کوهان پشتی بزرگ ، قسمت عقبی آن نسبتاً پهن - Areola apposita نسبتاً عمیق شده ولی در قسمت بالا حدود آن بخوبی مشخص است - بالپوشها دارای نقطه های ظریف و واضح .

فرم ایرانی ، تقریباً در کلیه نقاط ایران باستانی کویر مرکزی انتشار دارد . در اطراف اصفهان نمونه هایی با نقاط ظریفتر پیدا شده که نزدیک به *nasicornis shiraticus* n. می باشد .

n. hindenburgi Minck

۳) (۲) - Clypeus کشیده تر ، بطرف انتها کمی باریک شده ، کناره های آن تقریباً موازی است .
 ۴) (۵) - بالپوشها دارای نقاط مشخص و ظریف - بدن کشیده تر - لبه Epistom تقریباً صاف و مستقیم گوشه گونه های صورت مشخص - دندانان وسطی کوهان پشتی قوی و شدید - Areola apposita سطحی ولی خود محدود شده .

انتشار در افغانستان و تا کنون در ایران دیده نشده است .

n. afganisticus Endr.

۵) (۴) - بالپوشها تقریباً صاف و یا ندرتاً دارای نقاط قابل رؤیت ، در غیر اینصورت خیلی شبیه به *n. hindenburgi* Minck است . در اطراف اصفهان فرمهای تغییر شکل یافته ای در بین جمعیت آنها با نقاط کمی واضح تر یافت شده است .

n. shiraticus subsp. n.

۶) (۱) - Clypeus بطرف انتها کمی پهن می شود .
 ۷) (۸) - بدن کوتاه تر و پهن تر - Epistom با لبه خارجی عمیق تر - گوشه گونه های صورت بخوبی مشخص اند - گودال پیش گرده دارای نقاط جداگانه عمیق - کوهان پشتی بزرگ (قسمت عقبی آن پهن)
 Areola apposita سطحی -

فرم قفقازی - در تبریز فرم تغییر شکل یافته ای از *n. hindenburgi* Minck شناخته شده که از لحاظ شکل Epistom و ساختمان آن شبیه *n. hindenburgi* Minck و از جهات دیگر شبیه *n. latipennis* Motsch میباشد .

n. latipennis Motsch.

۸) (۷) - بدن کشیده تر و باریک تر - لبه خارجی Epistom خیلی مسطح - گوشه گونه های صورت کمی مشخص -

گودال پیش کرده دارای نقاط جداگانه ظریف - کوهان پشتی کوچک (قسمت عقبی آن باریک) -
Areola apposita عمیق .

فرم ماوراء قفقازی . تاکنون فرم تغییر شکل یافته‌ای از *n. hindenburgi* شناخته نشده و احتمالاً در
 شمال شرقی ایران ممکنست وجود داشته باشد .

n. transcaspicus Endr. n.

Oryctes nasicornis shiraticus ssp. n.

در بررسی‌هایی که روی نمونه‌های ایران بعمل آورده‌ایم مشخص شد که فرم‌های جنس *Oryctes*
 جنوب ایران از فرم‌هایی که در شمال ایران زندگی می‌کنند بوسیله *Clypeus* بلند و تقریباً موازی (شکل ۱)
 و بالپوش‌های تقریباً صاف و یا دارای نقاط ظریف در قسمت خارجی آن از یکدیگر جدا و مشخص می‌شوند.
 این فرم جدید را بنام *O. n. shiraticus* ssp. n. نامیده‌ایم و معین شد که این فرم از نظر مرفولوژی به فرم
n. illigeri Minck و *n. afghanisticus* Endr. بسیار نزدیک بوده و از نظر *Philogenetic* بدون شک از فرم
n. hindenburgi جدا شده است .

این فرم مانند فرم‌های *n. gryphus* Illiger, *n. laevigatus* Heer, *n. kuntzeni* Minck و *n. proluxus* Woilast
 در قسمت‌های غربی و همچنین *n. illigeri* Minck در قسمت‌های شرقی فرم گرمسیری است. کلیه این فرم‌ها دارای
 بالپوش‌های صاف و خیلی براق بوده و احتیاج بحرارتهای بالاتری دارند تا فرم‌های شمالی که با دارا بودن
 نقاط درشت تری روی بالپوش‌هایشان درجات حرارت کمتری را می‌توانند قبول کنند. در بین *n. hindenburgi*
 نیز فرم‌های تغییر شکل یافته‌ای با نقاط کمی روی بالپوش‌هایشان دیده می‌شود. وجود اینگونه فرم‌ها در
 اصفهان و اطراف آن با نقاط کمی واضح تر روی بالپوش‌هایشان ثابت شده است. طول حشره ۲۷ تا ۳۴
 میلیمتر - ۱۳ نمونه از زیرگونه جدید که از استان فارس جمع آوری شده بشرح زیر در اختیار ما میباشد:

Holotype و Allotype	از دشت ارژن (غرب شیراز)	19.IV.1970	جمع آوری	Petrovitz
Paratype	 دشت ارژن (غرب شیراز)	19.IV.1970	جمع آوری	Petrovitz
میان کتل ارتفاع ۱۹۰۰ متر (جنوب کازرون)		4-7.VI.1969	»	Vartian
میان کتل ارتفاع ۲۰۰۰ متر (جاده شیراز - کازرون)	..	5.VI.1937	»	Brandt
میان جنگل (فسا)	 (جنوب شیراز)	20.IV.1970	»	صفوی - زعفری
ده بید (شمال شیراز)		17.IV.1970	»	Petrovitz
شیراز		21.IV.1970	»	Petrovitz
شیراز		9.IV.1970	»	میرزا یانسی

تیپ هادر کلکسیون R. petrovitz و پاراتیپ هادر کلکسیون S. Endrödi (بوداپست) و همچنین موزه مؤسسه
 بررسی آفات و بیماریهای گیاهی تهران وجود دارند .

Oryctes ata Sem. et Medv. (شرح منابع شناسائی باصل مقاله رجوع شود).

حشره برنگ قرمز بلوطی - *Clypeus* باریک و بلند، در انتهای عمیقاً بریده شده و بین دو نوک آن یک
 دندانۀ کوچک - لبه *Epistom* تقریباً مستقیم - کیل چشمی ضعیف و لپمانند عریض - شاخ سر نسبتاً کوتاه

سطح شیب دار پیش گرفته خیلی بزرگ و برآمده - کوهان پشتی درشت، لبه جلوئی آن عریض و مستقیم - *Areola appositae* بطور واضح قابل تشخیص نیست - کناره های سطح شیب دار پشتی با گوشه های جلوئی آن مجموعاً چین خورده است - طول بالپوشها کمی بلندتر از مجموع عرض آن و دارای نقطه های ظریف - سطح خارجی تولید صدا (*Stridulationsfläche*) بطور ظریف چین خورده - ران پای پسین خیلی ضخیم و کلفت - ساق پای پیشین دارای سه دندان - انتهای ساق پای پسین تقریباً مستقیم بریده شده و دارای ۲ دندان خیلی کوچک است - طول حشره ۳۰ تا ۳۵ میلیمتر - این گونه خیلی کمیاب است و فقط از ماوراء قفقاز (تاشکند - *Dortkuju - Repetek*) و از ایران (لطف آباد خراسان) مشخص شده است - با بررسی ها و جمع آوریهای بیشتری در این قبیل مناطق استپی و بیابانی می توان دامنه انتشار وسیعتری را انتظار داشت -

Oryctes richteri Petr. (شرح منابع شناسائی باصل مقاله رجوع شود)

حشره بزرگ قرمز بلوطی - *Clypeus* پهن و کوتاه با لبه خارجی مثلثی کم عمق، گوشه های جانبی تقریباً قائمه (شکل ۳) - لبه *Epistom* تقریباً مستقیم - کیل چشمی محو شده - شاخ سر کوتاه - سطح شیب دار پشتی کم عمق - کوهان پشتی ضعیف در جلو و وسط آن دارای یک دندان که نوک آن بطور ظریفی مخطط و هاشوردار است - *Areola appositae* مشخص - بالپوشها دارای نقطه های ظریف و متراکم که دو ردیف پشتی آن کمی عمیق است - تولید صدا بزرگ و دارای کیل عرضی نسبتاً درشت - رانها معمولی - ساق پای پیشین دارای سه دندان خارجی، در رویه زیر بدون دندان - ساق پای پسین در انتها دارای سه دندان -

پارامر (*Paramere*) آنها شباهت زیادی به پارامرهای *O. agamemnon arabicus* Fairm. دارد -

طول حشره ۲۳ میلیمتر -

انتشار: ساحل چاه بهار (مکران - بلوچستان) - 24. III. 1954 - 21، جمع آوری Richter / Schäufler - از این گونه متأسفانه بیش از یک نمونه پیدا نشده تا در باره آن توضیح بیشتری داده شود -

Oryctes elegans Prell (شرح منابع شناسائی و هم نامی و بیولوژی این گونه باصل مقاله رجوع شود) -

حشره بزرگ سیاه یا قهوه ای تیره - *Clypeus* پهن با لبه خارجی نیمه دایره ای عمیق، گوشه های جلوئی آن دندان مانند مانند بنظر میرسد - کیل چشمی تا لبه *Epistom* میرسد (شکل ۴) - شاخ سر تا اندازه ای کوتاه و در جلوی سر قرار گرفته - سطح شیب دار پیش گرفته مدور یا قلبی شکل کم عمق است - کوهان پشتی ضعیف، لبه جلوئی آن در نرها دارای ۲ و در ماده ها یک دندان است (شکل ۵ و ۶) - *Areola appositae* بخوبی محدود شده - طول بالپوش خیلی بلندتر از مجموع عرض آن، کناره ها موازی، دارای نقاط و دانه های خیلی ریز - در قاعده سطح تولید صدا چند کیل عرضی کوچک ضخیم وجود دارد - رانها معمولی - ساق پای پیشین دارای سه دندان بزرگ و ۲ دندان کوچک و در قسمت زیر دارای یک دندان بزرگ که بسمت زیر، برگشته (شکل ۱) - انتهای ساق پای پسین دارای سه دندان (شکل ۱۲) - طول حشره ۳۰ تا ۳۷ میلیمتر - انتشار این گونه را از شمال غربی عربستان (Fort Fao) نوشته اند - همچنین Bodemeyer هم نامی *piesbergensis* را از بغداد اسم میبرد - ولی از قرار معلوم منطقه اصلی انتشار آن در ایران است -

Oryctes agamemnon Burmeister (شرح منابع شناسائی و هم نامی اینگونه باصل مقاله رجوع شود).
حشره برنگ قرمز مایل بقوه ای - Clypeus خیلی پهن و بریدگی آن شبیه گونه قبلی است - کیل های
چشمی از لبه کمی مقعر Epistom مشخص می گردد - شاخ سر نسبتاً بلند - پیش گرده خیلی شبیه بگونه
قبلی - بالپوشها بطور مشخص کوتاهتر و قسمت کناری آن دارای نقاط ریز و کمی واضح تر - قاعده سطح
تولید صدا دارای هاشورهای مایل تر و درشت تر از پشت می باشد - رانها معمولی - ساق پای پیشین دارای
سه دندان خارج است که غالباً چهارمین دندان کوچک نیز در قاعده آن قرار دارد - رویه زیر ساق پای
پیشین بدون دندان - ساق پای پسین در انتها دارای سه دندان - طول حشره ۴ تا ۶ میلیمتر . امروزه
از گونه فوق زیرگونه های مشروحه زیر مشتق میشوند :

1- *O. agamemnon agamemnon* Burmeister.

حشره بزرگی است تقریباً بطول ۳۵ تا ۴۰ میلیمتر - لبه خارجی بالپوشها دارای نقاط ظریف - این
زیرگونه تا کنون در Sennar ، سومالی ، Nubia و سودان مشخص شده و بنظر میرسد در مصر هم وجود
داشته باشد .

2- *O. agamemnon arabicus* Fairmaire

اندازه این حشره کوچک و قدری کشیده تر - نقاط بالپوش خیلی ظریف ولی مشخص تر از تیپ اصلی
(*O. aga. aga.*) . انتشار آن از جنوب عربستان تا Fort Fao میباشد .

3- *O. agamemnon sinaicus* Walker

این حشره بطور دقیق و مطمئن بعنوان یک زیرگونه مشخص نشده زیرا از فلسطین نمونه های کمی
شناخته شده و تیپ اصلی آن نیز مفقود شده و نمونه های بدست آمده از فلسطین نیز شباهت بسیاری به
نمونه های *agamemnon arabicus* دارند. این موضوع دلیل آن نیست که ایندو زیرگونه یکی هستند . همچنین
بایستی توجه شود که این زیرگونه وابستگی نزدیکی به زیرگونه های *O. elegans* Prell ندارد .

4- *O. agamemnon matthiesseni* Reitter

بالپوشها دارای نقاط درشت تیپ آن در کلکسیون موزه علوم طبیعی مجارستان (بوداپست) موجود است .

O. agamemnon persicus Endrödi = با آن هم نام است همچنین نمونه های همانم

O. agamemnon desertorum Arrow = در شرقی ترین قسمت (سندهندوستان) انتشار دارد - نمونه هائیکه از
اهواز بدست آمده از لحاظ نقاط بالپوشها نزدیک به زیرگونه *arabicus* Fairmaire است .

**مناطق انتشار گونه ها و زیر گونه های جنس *Oryctes* در ایران همانطوریکه در روی دو نقشه
مشخص شده بشرح زیر میباشد :**

Oryctes nasicornis hindenburgi Minck.

مازندران : کلاردشت ، چالوس ، رامسر ، بابلسر ، نوشهر ، گرگان ، بهشهر ، مراوه تپه ، گنبد کاووس ،
لاجیم ، شهنسوار ، فیض آباد ، دشت دانیال ، هزارچم (چالوس) . (مغان) آذربایجان : شاهپور ، سربند ، قوشچی ،
سردشت - گیلان : بندر پهلوی - خراسان : مشهد - تهران : تهران ، اوین ، شمیران ، دماوند ، کرج ، ورامین -

کرمانشاهان : قصر شیرین، مهران - لرستان : خرم آباد - کردستان : بانه - اصفهان : اصفهان - فارس : میان
جنگل، فسا، دهیید - سیستان : زابل - کرمان : سیرجان، جبال بارز، بم، میناب - بلوچستان : اسفندک
(سراوان) ، سرباز .

Oryctes nasicornis shiraticus ssp. nov . : در شرح مربوطه نوشته شده است .

Oryctes ata Sem. et Medv . : خراسان : لطف آباد .

Oryctes richteri Petr . : بلوچستان : ساحل چاه بهار .

Oryctes elegans Prell

فارس : جهرم، فیروزآباد، فسا، شیراز، بوشهر - خوزستان : اهواز - کرمانشاهان : مهران - کرمان :
میناب، جیرفت، بندر عباس، ده بکری، بم - بلوچستان : دامن، سرباز، بمپور، سراوان، ایرانشهر، قصر قند -
سیستان : زابل .

Oryctes agamemnon matthiseseni Ritter.

فارس : جهرم، فسا، بوشهر - کرمان : بندرعباس، میناب - خوزستان : اهواز - بلوچستان : دامن
(ایرانشهر) .